

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o uvádění na trh a používání krmiv

KOM(2008) 124 v konečném znění – 2008/0050 (COD)

(2009/C 77/21)

Dne 18. března 2008 se Rada, v souladu s článkem 37 a čl. 152 odst. 4 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o uvádění na trh a používání krmiv.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. září 2008. Zpravodajem byl pan ALLEN.

Na 447. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. září 2008 (jednání dne 17. září 2008), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor jednomyslně následující stanovisko.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá tento návrh nařízení Komise.

1.2 EHSV vítá návrh specifikovaný v čl. 4 odst. 1 a čl. 5 odst. 1, podle nějž se příslušné části nařízení o hygieně krmiv a nařízení o potravinovém právu uplatní jak na krmivo pro domácí zvířata, tak na krmiva pro zvířata určená k produkci potravin.

1.3 Je důležité, aby kontrolní orgány měly přístup k jakékoliv informaci týkající se složení nebo uvedených vlastností krmiva uváděného na trh, aby bylo možné ověřit správnost označení.

1.4 Provozovatelé krmivářských podniků, kteří poprvé uvádějí na trh EU krmiva a používají krmiva a krmné suroviny dovezené ze třetích zemí, musí zajistit, že tato dovážená krmiva odpovídají stejným normám jako obdobné suroviny původem z EU. Kontrolní orgány musí mít možnost tuto skutečnost ověřit.

1.5 Příslušné strany se musí zavázat, že dotazy na bezplatných telefonních číslech uvedených na etiketě krmiva pro domácí zvířata budou vyřizovat osoby, které budou mít vhodnou kvalifikaci k tomu, aby se zabývaly dotazy zákazníků, a že se tyto dotazy budou řešit rychle.

1.6 Čl. 17 odst. 1 písm. a) a b) by se měl použít ve všech případech. To znamená, že kategorie zvířat, kterým je krmivo určeno, a návod ke správnému použití musí být vždy uvedeny na označení krmné směsi.

2. Souvislosti

2.1 V současnosti reguluje oběh krmných surovin a krmných směsí pět starých směrnic Rady a asi 50 pozměňovacích

a prováděcích opatření. Právní předpisy jsou velmi rozptýlené a obsahují řadu vzájemných odkazů, z čehož pramení obtížnost jejich jednotného výkladu a provádění v různých členských státech. Například dva členské státy použily směrnici odlišně, pokud jde o přípustnou hodnotu vitamínu D3 v krmné směsi.

2.2 Obchod mezi členskými státy EU s krmnými směsmi činí pouhých 2,6 % objemu výroby, což naznačuje možné překážky obchodu a nedostatečný soulad při provádění stávajících směrnic.

2.3 Mělo by se poukázat na to, že pět milionů chovatelů z EU-25 v roce 2005 vyrobilo mléko a vepřové, drůbeží, hovězí a telecí maso v celkové hodnotě 129 miliard eur. Hodnota nakoupených krmných směsí činila 37 miliard eur. Krmivářské odvětví EU (s výjimkou krmiv pro domácí zvířata) přímo zaměstnává 100 000 lidí v přibližně 4 000 závodech.

2.4 Z hlediska množství patří přibližně 48 % použitého krmiva mezi objemná krmiva vyrobená v zemědělských hospodářstvích; jde o trávu, siláž, seno, kukuřici atd. Nakoupená krmná směs tvoří 32 % krmiva.

2.5 V Evropské unii má přibližně 62 milionů domácností domácí zvířata. Trh EU s krmivy pro domácí zvířata se odhaduje na 9 miliard eur ročně a přímo zaměstnává 21 000 lidí.

2.6 Etiketa slouží pro účely prosazování, sledovatelnosti a kontrol a k předávání informací uživatelům.

2.7 Byly vyjádřeny obavy, že stávající právní předpisy týkající se označení krmiv pro domácí zvířata mohou nesprávně informovat zákazníky, pokud jde o kvalitu a povahu komponentů, které obsahuje krmivo pro domácí zvířata.

3. Definice krmiv

3.1 Krmiva se rozdělují do čtyř kategorií:

- a) krmné suroviny, které mohou být buď zkrmeny přímo, jako například tráva nebo obiloviny, nebo krmné suroviny, které mohou být přidány do krmných směsí;
- b) doplňkové látky, což jsou látky jako například mikroorganismy nebo přípravky (jiné než krmné suroviny nebo premixy), které jsou záměrně přidávány do krmiva za konkrétním účelem;
- c) krmná směs je směs krmných surovin, která také může obsahovat doplňkové látky a která je určena ke krmení zvířat orální cestou ve formě kompletního nebo doplňkového krmiva;
- d) medikované krmivo je krmivo, které obsahuje veterinární léčivé produkty a které je určeno pro přímé zkrmování bez dalšího zpracování.

3.2 Krmné suroviny a krmné směsi jsou zdaleka nejběžnějšími druhy používaného krmiva.

4. Návrh Komise

4.1 Tento návrh je součástí průběžného programu Komise, který má za cíl zjednodušení. Je v souladu s politikou Komise týkající se zlepšování právní úpravy a Lisabonskou strategií.

4.2 Obecná pravidla pro uvádění krmiv na trh, včetně krmiv pro domácí zvířata, v současnosti upravuje několik směrnic podle druhu krmiva. Existuje směrnice 79/373/EHS o krmných směsích a směrnice 93/74/EHS, která stanoví pravidla pro oběh krmiv určených ke zvláštním účelům výživy („dietní krmiva“). Směrnice 96/25/ES obsahuje obecná pravidla pro oběh a užití krmných surovin a směrnice 82/471/EHS stanoví podmínky pro uvádění na trh určitých produktů patřících do kategorie krmných surovin, které se používají ve výživě zvířat („bioproteiny“). Návrh nařízení výše uvedené předpisy zefektivňuje, zjednodušuje, aktualizuje a modernizuje.

4.3 Nařízení o přenosných spongiformních encefalopatiích (č. 999/2001) obsahuje zákaz krmení zvířat určených k produkci potravin masokostní moučkou. Nařízení o vedlejších produktech živočišného původu (č. 1774/2002) stanoví podmínky pro tyto produkty, jsou-li určeny ke krmení zvířat. Nařízení o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech (č. 1829/2003) stanoví pravidla pro použití geneticky modifikovaných krmiv. Nařízení o hygieně krmiv (č. 183/2005) se zaměřuje na zajištění bezpečnosti při výrobě krmiv. Tato nařízení, která byla zřízena podle nového integrovaného přístupu k bezpečnosti potravin od zemědělské produkce až po spotřebu, se nemění.

4.4 Obecným cílem navrženého nového nařízení je konsolidace, revize a modernizace stávajících směrnic o oběhu a označení krmných surovin a krmných směsí.

4.5 Zásada subsidiarity se použije, nespadá-li návrh do výlučné pravomoci Společenství. Návrh je v souladu se zásadou proporcionality, protože harmonizuje regulační rámec pro uvádění na trh a používání krmiv.

4.6 Návrh odstraňuje zbytečné a neúčinné povinnosti týkající se označení. Nyní se navrhuje, aby požadavky na označení komponentů byly stejné jako požadavky na označení potravin. Nové pravidlo by již nevyžadovalo uvedení procentuálního podílu všech surovin, ale jen uvedení jejich přesného pořadí podle váhy. Všechny krmné suroviny, které se používají v krmných směsích pro zvířata určená k produkci potravin, musí být v současnosti uvedeny jako procentuální vyjádření celkové váhy, avšak s tolerancí $\pm 15\%$. Zemědělci nemohou získat skutečné procentuální podíly zpracování. Nový návrh pak stanoví, že pokud výrobce dobrovolně uvede procentuální podíly, pak musí jít o přesná procenta. Přesná procenta kromě toho musí být uvedena pro suroviny v krmné směsi, jež jsou jmenovitě uvedena na etiketě. A konečně zemědělec může požadovat podrobnější informaci o složení krmiva, než je sestupné pořadí podle váhy surovin; tuto informaci by výrobce mohl odmítnout poskytnout, pouze pokud by tak došlo k prozrazení obchodního tajemství.

4.7 Na etiketě musí být jasně uvedeno jméno provozovatele krmivářského podniku, který poprvé uvádí krmné směsi na trh EU.

4.8 Všechny dobrovolně poskytnuté informace na etiketě musí být pro konečného uživatele přesné a srozumitelné.

4.9 Komise bude povinna udržovat a aktualizovat seznam surovin, jejichž uvádění na trh je zakázáno. Kromě toho může Komise přijmout pokyny objasňující rozlišení mezi krmnými surovinami, doplňkovými látkami a veterinárními léčivy.

4.10 Požadavek na udělení povolení před uvedením na trh musí být úměrný riziku, aby poskytl nezbytnou záruku, že nově vyvíjené krmné suroviny jsou adekvátně specifikovány pro správné použití. Integrovaný přístup k bezpečnosti potravin od zemědělské produkce až po spotřebu (podle nařízení 178/2002) umožňuje bezpečně snížit byrokracii v této oblasti. V případě bioproteinů a nových krmných surovin není ospravedlnitelné, že by všechny musely projít povolovacím řízením před uvedením produktu na trh.

4.11 V důsledku silnější konkurence při získávání základového obilí pro krmiva, potraviny a palivo je zde trend zvyšování množství druhotných produktů přidávaných do krmných dávek. Nedostatek jasných informací o produktu přispívá k nedostatečnému využívání těchto surovin.

4.12 Navrhuje se, aby byly všechny zúčastněné strany (a uživatelé) zapojeny do sestavení úplného katalogu pro krmné suroviny, který by byl lépe přizpůsoben vývoji trhu než současný neúplný seznam obsažený ve směrnici. Zúčastněné strany by také byly podporovány v přípravě kodexů Společenství pro správnou praxi označení v rámci dobrovolného označení; jeden kodex by byl určen pro krmiva pro domácí zvířata, jiný pro krmiva pro zvířata určená k produkci potravin. Komise by měla být poradcem při přípravě dobrovolného katalogu a kodexů Společenství, které by měly podléhat konečnému schválení Komisí (společná regulace).

4.13 Označení doplňkových látek by bylo všeobecně povinné jen u citlivých doplňkových látek. Zbývající doplňkové látky by mohly být uváděny dobrovolně v souladu s kodexem osvědčených postupů dané zúčastněné strany postupem schváleným společnou regulací.

4.14 Pokud jde o krmivo pro domácí zvířata, je cílem zlepšit vhodnost jeho etiket, pomoci kupujícímu a zabránit označením uvádějícím v omyl. Všechna tvrzení týkající se výživné hodnoty musí být ověřitelná jako vědecky přesná. Podle čl. 19 musí být na etiketě krmiva pro domácí zvířata uvedeno bezplatné telefonní číslo, aby zákazník mohl získat informace o doplňkových látkách a krmných surovinách, které jsou nazvány podle kategorií.

4.15 Krmivo určené ke zvláštním účelům výživy se smí uvádět na trh jako takové, pouze pokud splňuje proklamované základní nutriční vlastnosti, a tak, jak je povoleno a zařazeno do seznamu vytvořeného v souladu s článkem 10. Podle čl. 13 odst. 3 nesmí označení nebo obchodní úprava krmiva obsahovat tvrzení, že krmivo zabraňuje určitému onemocnění, zmírňuje ho nebo odstraňuje.

4.16 Označení a obchodní úprava krmiva nesmí uživatele uvádět v omyl. Údaje povinného označení musí být uvedeny v úplnosti na nápadném místě na obalu.

4.17 Provozovatel krmivářského podniku, který poprvé uvádí krmivo na trh EU, je odpovědný za údaje v označení a zajistí jejich přítomnost a věcnou přesnost.

5. Obecné připomínky

5.1 Úroveň bezpečnosti potravin a krmiv se díky novému obecnému potravinovému právu, nařízení o hygieně krmiv

a jejich prováděcím opatřením značně zlepšila. Zdokonalení systému sledovatelnosti, zavedení zásady analýzy rizik a kritických kontrolních bodů (HACCP) v krmivářských podnicích zajišťuje lepší celkovou bezpečnost krmiv.

5.2 Je velmi důležité, aby žádná z navrhovaných změn neohrozila bezpečnostní normy, které jsou v případě zvířat určených k produkci potravin nezbytné.

5.3 Provozovatelé krmivářských podniků musí úředním orgánům poskytnout jakékoliv informace požadované k ubezpečení, že řádně dodržují pravidla.

5.4 Snížení administrativní zátěže je obvykle velmi vítáno, protože v mnoha oblastech je kladeno příliš mnoho administrativních požadavků.

5.5 V žádném případě nelze diskutovat o umožnění krmit masokostní moučkou přežvýkavce určené k produkci potravin. V současné době obsahuje nařízení č. 999/2001 o přenosných spongiformních encefalopatiích zákaz krmení přežvýkavců masokostní moučkou. Masokostní moučku lze použít v krmivech pro domácí zvířata. V tomto návrhu nařízení nejsou navrženy žádné změny, pokud jde o použití masokostní moučky, vzhledem k tomu, že tato problematika nespadá do jeho pole působnosti. Toto téma by mělo být projednáno při přípravě návrhu nařízení, jež stanoví hygienická pravidla pro vedlejší produkty živočišného původu, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu.

5.6 Výroba krmných směsí se obvykle nachází blízko chovů zvířat. Výrobní zařízení se tudíž často nacházejí ve venkovských oblastech s omezenými příležitostmi jiných pracovních míst. Pokud jde o přepravu krmiva do zemědělských hospodářství, je také praktické mít místní distribuční systém, díky kterému se lze vyhnout nutnosti jezdit s dodávkovými automobily na velké vzdálenosti, čímž se sníží emise skleníkových plynů.

5.7 Komise zdůrazňuje, že vnitřní trh EU s krmnými směsmi je malý, a tvrdí, že nově navržené nařízení zlepší hospodářskou soutěž tím, že povzbudí růst vnitřního trhu EU s krmnými směsmi.

6. Konkrétní připomínky

6.1 EHSV obecně vítá návrh na zjednodušení, zefektivnění a zlepšení administrativní účinnosti krmivářského odvětví.

6.2 Návrh nového nařízení poskytuje provozovatelům krmivářských podniků větší svobodu a odpovědnost. Čl. 12 odst. 1 uvádí, že výrobce krmiva je odpovědný za údaje v označení a zajistí jejich přítomnost a věcnou přesnost a musí také splnit povinnosti podle tohoto nařízení a povinnosti uložené dalšími

příslušnými nařízeními jako 183/2005, 178/2002 a 1831/2003. Nařízení č. 882/2004 stanoví obecná pravidla pro provádění úředních kontrol za účelem ověření dodržování právních předpisů, avšak Potravinový a veterinární úřad musí zajistit jednotné uplatňování. Provozovatelé krmivářských podniků, kteří poprvé uvádějí krmiva na trh EU, jež jsou dovážena ze třetích zemí, musí být odpovídajícím způsobem kontrolováni, aby se ověřilo, že dovážené krmivo odpovídá stejným normám jako produkty původem z EU.

6.3 Tato větší odpovědnost výrobců krmiv za řízení jejich podnikání znamená, že pokud se vyskytne vážný problém s krmivem kontaminovaným jedovatými látkami, krmivem škodlivým pro chov dobytka nebo krmivem škodlivým pro životní prostředí, zejména v oblasti nových krmných surovin, může dojít k vážnému poškození odvětví zvířat určených k produkci potravin, než bude přijato vhodné nápravné opatření. Nemá-li výrobce dostatečné finanční prostředky k řešení problému, pak mohou vzniknout ještě vážnější problémy.

6.4 Zemědělec, jako zákazník nakupující krmiva, potřebuje přiměřenou ochranu pro případ, že dojde k pohromě, a to kvůli následným finančním, sociálním a ekonomickým ztrátám. Tyto úvahy je nyní zapotřebí vtělit do konkrétního předpisového rámce a vzít přitom v potaz zprávu Komise Evropskému parlamentu a Radě o „stávajících právních ustanoveních, systémech a postupech v členských státech a na úrovni Společenství, týkajících se odpovědnosti v potravinářském a krmivářském odvětví,

a o realizovatelných systémech finančních záruk v krmivářském odvětví“⁽¹⁾.

6.5 V této oblasti musíme vycházet ze zásady předběžné opatrnosti, protože v minulosti došlo k velmi vážným chybám.

6.6 Je nepravděpodobné, že vnitřní trh EU s krmnými směsmi pro zvířata určená k produkci potravin bude výrazně růst, protože zákazníci dávají přednost nákupům u místních provozovatelů krmivářských podniků. Tato situace by se mohla změnit, pokud by nadnárodní společnosti převzaly kontrolu nad velkou částí odvětví krmivářských podniků.

6.7 Existuje nebezpečí, že nadnárodní společnosti budou usilovat o převzetí kontroly nad velkými částmi krmivářského odvětví, a tak o snížení konkurence. Pokud by k tomu došlo, mohlo by to vést ke značnému snížení počtu výroben krmiv a ke zvýšení obchodu uvnitř Společenství. To neznamená, že se na trhu zvýší hospodářská soutěž.

6.8 Pokud jde o krmiva pro domácí zvířata, majitelé domácích zvířat opravdu potřebují spíše odpovídající radu, které krmivo pro jejich domácí zvířata je nejkvalitnější, než seznam skutečných komponentů. Je také důležité uvést správné množství krmiva pro konkrétní domácí zvířata a zda jde o doplňkové nebo kompletní krmivo.

6.9 V souvislosti s nárůstem celosvětové poptávky po bílkovinách je velmi potřebné značně zvýšit investice do výzkumu a vývoje v krmivářském odvětví.

V Bruselu dne 17. září 2008

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Úř. věst. C 246, 20.10.2007, s. 12.